25841 - UMRE YAPMAK İSTEYEN FAKAT YOLCULUK SIRASINDA MAHREM BULAMAYAN KADININ HÜKMÜ?

Soru

Ben, umreye gitmek istiyorum.Fakat yolculuk sırasında bana mahrem olacak kimse bulamıyorum ve bu durum beni üzmektedir. Kocam sürekli işiyle meşgul ve benimle gelmesi için 8 veya 10 günlüğüne işini bırakamıyor. Nasıl umre yapabileceğim konusunda beni aydınlatmanızı ricâ ediyorum?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Yolculuk sırasında kendisine mahrem olacak kimse bulamayan kadına hac ve umre yapması gerekmez. Onun bu konudaki özrü/mazereti kabul edilir. Mahremsiz olarak hac veya başka bir amaç için yolculuğa çıkması kendisine haramdır. Bu kadının, Allah Teâlâ'nın kendisine mahrem olacak birisini mümkün kılıncaya kadar sabretmesi gerekir.

Sevap kazanma yolları pek çoktur.Bir müslüman bazı ibâdetleri yerine getirme imkânı bulamıyorsa, Allah Teâlâ kendisini muvaffak kılıncaya veya ibâdetlerden yapamadığını kendisine mümkün kılıncaya kadar gücünün yettiği ibâdetleri yerine getirmek için gayret etmelidir.

Allah Teâlâ'nın mü'min kullarına olan lütuf ve ihsanından birisi de kul, Allah Teâlâ'ya itaat olan bir fiili yapmaya karar verir de, fakat bir mazeretten dolayı onu yapamazsa, sanki onu yapmış gibi kendisine sevap verilir.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم رَجَعَ مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ، فَدَنَا مِنْ الْمَدِينَةِ فَقَالَ: إِنَّ بِالْمَدِينَةِ أَقْوَامًا مَا سِرْتُمْ مَسِيرًا، وَلاَ قَطَعْتُمْ وَادِيًا إِلاَّ كَانُوا مَعَكُمْ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ! وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ؟ قَالَ: وَهُمْ بِالْمَدِينَةِ، حَبَسَهُمْ الْعُذْرُ [رواه البخاري]

Enes b. Mâlik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve

sellem- Tebuk gazvesinden döndüğünde Medine'ye yaklaşınca şöyle buyurdu:

"Hiç şüphe yok ki Medine'de kalıp da savaşa katılamayan öyle kimseler vardır ki, siz bir yolda yürüdüğünüzde ve bir vâdiyi geçtiğinizde onlar da niyetlerinden dolayı (ecirde) sizinle beraberdirler. Sahâbe: Ey Allah'ın elçisi! Onlar Medine'de oldukları halde bizimle (ecirde) beraberdirler mi? diye sordular. Buyurdu ki: Onlar Medine'de oldukları halde (ecirde) sizinle beraberdirler? Çünkü onları birtakım mâzeretleri alıkoymuştur."[1]

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri bu konuda şöyle demişlerdir:

"Hac yolculuğu sırasında kendisine mahrem olacak kimse bulamayan kadına hac farz değildir.Çünkü mahrem, onun için Beytullah'ı ziyâret etmeye yol sayılır. Beytullah'ı ziyâret etmeye yol bulmak ise, haccın farz olmasının bir şartıdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

[وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ) [سورة آل عمران من الآية: 97)

“Yoluna gücü yetenlerin Beytullah'ı haccetmeleri, Allah'ın insanlar üzerindeki bir hakkıdır.Kim de (haccın farz oluşunu) inkâr ederse, bilsin ki Allah, âlemlerden (onun haccından ve diğer amelinden) müstağnîdir." [2]

Bu kadının, hac veya başka bir amaçla beraberinde kocası veya mahremi olmadan yolculuğa çıkması câiz değildir.

Nitekim Abdullah b. Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken işitmiştir:

لاَ يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلاَّ وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ، وَلاَ تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ إِلاَّ مَعَ ذِي مَحْرَمٍ، فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! إِنَّ امْرَأَتِي خَرَجَتْ حَاجَّةً، وَإِنِّي اكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا. قَالَ: انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ [رواه البخاري ومسلم]

“Bir erkek, yabancı bir kadınla yanında mahremi olmadan başbaşa kalmasın.Bir kadın da yanında mahremi olmadan yolculuğa çıkmasın.Bir adam ayağa kalktı ve: Ey Allah'ın elçisi! Benim kadınım haccetmek üzere (mahremsin olarak) yola çıktı. Ben ise şu şu gazvelere katılmak üzere yazıldım,

dedi. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki: O halde koş, kadınınla beraber haccet." [3]

Hasan Basrî, Nehaî, İmam Ahmed, İshak, İbn-i Münzir ve Hanefîler bu görüştediler.

Yukarıda zikredilen âyet ve kadının yanında kocası veya mahremi olmadan yolculuğa çıkmasının yasaklanması hakkında rivâyet olunan hadislerin genel olması sebebiyle doğru olan görüş, bu görüştür.

İmam Mâlik, Şâfiî ve Evzâî bu görüşe aykırı hareket etmişler ve bunlardan her biri kadının mahremsiz olarak yolculuğa çıkması hakkında şart koşmuştur ki bu şartlara hiç gerek yoktur.

İbn-i Münzir bu konuda şöyle demiştir: 'Onlar, hadisin zâhirine göre görüş belirtmeyi bırakmış ve her biri gereksiz bir şart koşmuştur."[4]

Yine, İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri bu konuda şöyle demişlerdir:

"Durum zikredildiği gibi, kocanızın sizinle birlikte hac farîzasını edâ etmek için yolculuk yapma imkânı yoksa veya sizinle beraber yolculuk yapacak bir mahreminiz yoksa, bu halde olduğunuz sürece hac size farz değildir.Çünkü hac yolculuğu sırasında kocanızın veya mahreminizin sizinle birlikte olması, haccın size farz olmasının bir şartıdır. Hac veya başka bir amaçla yanınızda kocanız veya mahreminiz olmadan yolculuğa çıkmanız, haramdır. Âlimlerin iki görüşünden en doğru olanına göre, erkek kardeşinizin hanımı ve kadınlar topluluğu ile birlikte bile olsa, hac yolculuğuna çıkmanız, -daha önce zikredilen hadis gereği- haramdır.Ancak erkek kardeşiniz, hanımı ile birlikte hac yolculuğuna çıkıyorsa, bu takdirde sizin de onunla beraber yolculuğa çıkmanız, câizdir. Çünkü erkek kardeşiniz, sizin mahreminiz sayılır.Ayrıca yolculuğa çıkmaya gerek olmayan salih amelleri işlemeye gayret edin ve bu konuda sabrediniz. Umulur ki Allah Teâlâ, bu görevi yerine getirmek için size bir imkan verir ve eşiniz veya mahreminizle birlikte haccetmeniz için size bir yolu kolaylaştırır." [5]

Yine de en doğrusunu Allah Teâlâ bilir.

[1] Buhârî, hadis no:4423

[2] Âl-i İmrân Sûresi: 97

[3] Buhârî ve Müslim

[4] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesinin Fetvâları, cilt: 9, sayfa: 90-91

[5] İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesinin Fetvâları, cilt: 9, sayfa: 96